

3.3. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym

W Instytucie Pedagogiki praktyki zawodowe stanowią integralną część procesu kształcenia i wynikają z harmonogramu studiów. Na kierunku *Pedagogika* praktyki są realizowane w trybie ciągłym i śródrocznym (nieciągłym – skorelowane z zajęciami: pedagogiczno-psychologiczna ewaluacja zdarzeń w środowisku praktyk zawodowych), co umożliwi kształtowanie praktycznych umiejętności studentów z zastosowaniem wiedzy w działalności praktycznej i osiągnięcia efektów uczenia się niezbędnych w pracy zawodowej pedagoga. Obie formy praktyk realizowane są jako osobne zajęcia. Wymiar ilości godzin praktyk zarówno dla studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych pozostaje taki sam.

Na kierunku *Pedagogika* założone są praktyki pedagogiczne (praktyka zawodowa pedagogiczna obserwacyjna, praktyka zawodowa pedagogiczna śródroczna asystencka, praktyka zawodowa pedagogiczna). Praktyki te odbywają się w I i II semestrze studiów w instytucjach wchodzących w skład systemu oświaty (Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, Art. 2, Dz. U. z 2018 r. poz. 2245 oraz z 2019 r. poz. 534).

Celem praktyk pedagogicznych jest możliwość konfrontacji wiedzy zdobytej w czasie studiów z praktyką z obszaru działań pedagogicznych. Odbycie praktyk pozwala na wyposażenie studenta w taki zasób doświadczeń praktycznych i pogłębienia wiedzy, które niezbędne są do sprawnego wykonywania zawodu poprzez:

- wieloaspektowe poznanie sposobu funkcjonowania placówki tworzącej system oświaty, w tym regulaminem (statutem) placówki;
- zapoznanie się z podstawowymi zadaniami, obszarami działalności, stosowanymi metodami pracy;
- zapoznanie się z prawnymi podstawami funkcjonowania placówki;
- zapoznanie się z procedurami organizacyjnymi podziału kompetencji, planowania pracy i systemu kontroli;
- zapoznanie się z organizacją pracy kierownictwa i zespołu specjalistów zaangażowanych w zadania realizowane w placówce, które są związane z kierunkiem studiów;
- zapoznanie się z rodzajami i sposobem prowadzenia dokumentacji;
- pobudzenie studentów do refleksyjnej oceny osobistej i twórczych działań w obszarze związanym z projektowaniem własnego rozwoju zawodowego;
- nabycie kompetencji zawodowych (interpersonalnych, praktycznych, menadżerskich, wychowawczych, pedagogicznych, edukacyjnych) warunkujących prawidłowe funkcjonowanie w placówce.

- zdobycie i wyćwiczenie przez studentów umiejętności planowania zajęć własnych, a następnie ich realizacji, analizy i oceny oraz dokumentowania.

Podczas praktyki studenci pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za opiekę z ramienia placówki powinni wykonywać zadania administracyjne i merytoryczne włączając się realizację zadań i projektów umożliwiającymi zapoznanie studentów ze specyfiką zawodu pedagoga, jego warsztatem pracy, a także powinni doświadczyć bezpośredniego kontaktu z wychowankami/uczniemi w środowisku instytucjonalnym.

Lp.	Rodzaj praktyki	Czas i miejsce realizacji	Liczba godzin	Punkty ECTS
1.	Praktyka zawodowa pedagogiczna (<i>obserwacyjna</i>)	I semestr, placówki tworzące system oświaty	3 tygodnie 90h	3
2.	Praktyka zawodowa pedagogiczna śródroczna (<i>asystencka</i>)	w trakcie II semestru <i>powiązana z zajęciami pedagogiczno-psychologiczną ewaluacją zdarzeń w środowisku praktyk zawodowych placówki tworzące system oświaty</i>	30h	1
3.	Praktyka zawodowa pedagogiczna	II semestr- praktyka wrzesniowa, placówki tworzące system oświaty	4 tygodnie 120h	4
Suma			240h	8

Miejsca odbywania praktyk zawodowych pedagogicznych :

Praktykę pedagogiczną student może odbyć we wszystkich placówkach oświatowych tworzących system oświaty:

1) szkoły:

- a) podstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami przedszkolnymi, integracyjnymi, specjalnymi, przysposabiającymi do pracy, dwujęzycznymi, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportowe i mistrzostwa sportowego;
 - b) ponadpodstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi, dwujęzycznymi, przygotowania, wojskowego, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportowe, mistrzostwa sportowego, rolnicze, leśne, morskie, żegluga śródlądowej oraz rybołówstwa,
 - c) artystyczne;
- 2) placówki oświatowo-wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe, umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego;
- 3) placówki kształcenia ustawicznego oraz centra kształcenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych;

- 4) placówki artystyczne - ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych;
- 5) poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- 6) młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania;
- 7) placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania;
- 8) placówki doskonalenia nauczycieli.

Ponadto w toku kształcenia studentów SPS na kierunku Pedagogika o profilu praktycznym realizowane są także praktyki zawodowe – stanowiące integralną część procesu kształcenia – umożliwiające zdobycie studentom doświadczenia zawodowego i kompetencji w zakresie wybranej ścieżki kształcenia. Wymiar ilości godzin praktyk zarówno dla studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych pozostaje taki sam.

Celem praktyk zawodowych w wybranej ścieżce kształcenia jest:

- przygotowanie studenta do wykonywania pracy zawodowej,
- przygotowanie do rozwiązywania problemów opiekuńczych, wychowawczych, edukacyjnych dotyczących osób i grup społecznych znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, a także rozpoznawania problemów, zapobiegania im, ograniczania pojawiających się trudności poprzez stosowanie środków psychologiczno- pedagogicznych, socjalnych, opiekuńczych;
- nabycie umiejętności pomagania w sytuacjach zagrożeń społecznych oraz udzielania pomocy i wsparcia pedagogicznego,
- nabycie umiejętności podejmowania wszelakich działań profilaktycznych, diagnostycznych i wspomagających (dzieci, młodzieży, ich rodziców, opiekunów prawnych i innych osób dorosłych, w tym seniorów) i grup społecznych w różnych środowiskach życia,
- przygotowanie do prowadzenia zajęć edukacyjnych dla wychowanków/podopiecznych, i innych podmiotów społecznych zgodnie z wybraną ścieżką kształcenia; ;
- wieloaspektowe poznanie sposobu funkcjonowania placówki, w tym regulaminem (statutem) placówki;
- zapoznanie się z podstawowymi zadaniami, obszarami działalności, stosowanymi metodami pracy;
- zapoznanie się z prawnymi podstawami funkcjonowania placówki;

- zapoznanie się z procedurami organizacyjnymi podziału kompetencji, planowania pracy i systemu kontroli;
- zapoznanie się z organizacją pracy kierownictwa i zespołu specjalistów zaangażowanych w zadania realizowane w placówce, które są związane z kierunkiem studiów;
- zapoznanie się z rodzajami i sposobem prowadzenia dokumentacji;
- pobudzenie studentów do refleksyjnej oceny osobistej i twórczych działań w obszarze związanym z projektowaniem własnego rozwoju zawodowego;
- nabycie kompetencji zawodowych (interpersonalnych, praktycznych, menadżerskich, wychowawczych, pedagogicznych, edukacyjnych) warunkujących prawidłowe funkcjonowanie w placówce.

Instytut Pedagogiki przed rozpoczęciem roku akademickiego w którym przewidziana jest praktyka (zgodnie z harmonogramem studiów) powołuje spośród nauczycieli akademickich Instytutu opiekuna praktyki (dla każdej ze ścieżek kształcenia osobno), który jest zobowiązany do przeprowadzenie spotkania ze studentami (przed realizacją przez nich praktyki). Obowiązki studenta, opiekuna z ramienia Instytutu i opiekuna z ramienia instytucji/placówki szczegółowo opisuje regulamin praktyk. Podczas spotkania studenci zapoznają się z wymaganymi dokumentami niezbędnymi do rozpoczęcia i zaliczenia praktyki, instrukcją i regulaminem praktyk, poznają podstawowe cele i zasady dotyczące jej realizacji.

Odbycie i zaliczenie praktyki jest jednym z wymogów programowych, które student powinien spełnić przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego.

Praktyka powinna się odbywać w instytucjach/placówkach - oświatowych, oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych, opiekuńczo-wychowawczych, pomocowych, terapeutycznych, edukacyjnych, penitencjarnych, socjalizacyjnych, organizacjach pozarządowych zajmujących się działalnością pedagogiczno-edukacyjną - na stanowiskach związanych bądź zbliżonych do zakresu jaki student wybierze w trakcie studiów.

Lp.	Ścieżka kształcenia	Rodzaj praktyki	Czas realizacji	Liczba godzin	Punkty ECTS
1.	Psychopedagogika	Praktyka zawodowa	III semestr 4 tygodnie	120h	4
2.			IV semestr 5 tygodni	150h	5
3.			V semestr 4 tygodnie	120h	4
4.			VI semestr 4 tygodnie	120h	4

1.	Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z pomocą społeczną	Praktyka zawodowa	III semestr 4 tygodnie	120h	4
2.			IV semestr 5 tygodni	150h	5
3.			V semestr 4 tygodnie	120h	4
4.			VI semestr 4 tygodnie	120h	4
•	Pedagogika penitencjarna z prewencją kryminalną	Praktyka zawodowa	III semestr 4 tygodnie	120h	4
•			IV semestr 5 tygodni	150h	5
•			V semestr 4 tygodnie	120h	4
•			VI semestr 4 tygodnie	120h	4
			Suma dla ścieżki kształcenia	510h	17

Suma wszystkich praktyk w harmonogramie studiów	750h	25
--	-------------	-----------

Student ma możliwość skorzystania z oferty miejsc praktyk przygotowanych przez Instytut Pedagogiki na podstawie zawartych porozumień i podpisanych deklaracji z partnerami lub wskazać placówkę indywidualnie.

Miejsca odbywania praktyk zawodowych pedagogicznych w zależności od wybranej ścieżki kształcenia

Dla ścieżki: Psychopedagogika

- placówki edukacyjne: szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, szkoły przysposabiające do zawodu,
- placówki wychowania pozaszkolnego,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- placówki zapewniające opiekę i wychowanie,

- świetlice terapeutyczne,
- środowiskowe świetlice opiekuńcze,
- powiatowe centra pomocy rodzinie,
- ośrodki pomocy społecznej,
- warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów,
- organizacje pozarządowe,
- hospicja,
- szpitale i zakłady opiekuńczo-lecznicze,
- ośrodki terapii uzależnień,
- domy samotnej matki, ośrodki profilaktyczne.

Dla ścieżki: Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z pomocą społeczną

- rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej (rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, rodzinnego, specjalistyczno – terapeutycznego),
- placówki oświatowe (pedagog szkolny, opiekun – wychowawcy świetlicy szkolnej),
- bursy i internaty szkolne,
- placówki specjalistyczne (poradnie pedagogiczno – psychologiczne, ośrodki adopcyjne, opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów),
- żłobki i kluby dziecięce,
- organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe,
- placówki wsparcia dziennego (typu opiekuńczego, specjalistycznego i pracy podwórkowej),
- wybrane instytucje pomocy społecznej (asystent rodziny, koordynator pieczy zastępczej, opiekun osoby starszej i niepełnosprawnej),
- szpitale i zakłady opiekuńczo - lecznicze (prewentoria, sanatoria),
- hospicja.

Dla ścieżki: Pedagogika penitencjarna z prewencją kryminalną

- zakłady poprawcze,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze
- sądy rejonowe w tym zespoły kuratorskiej służby sądowej wykonujące orzeczenia sądowe w sprawach rodzinnych i nieletnich oraz w sprawach karnych, a także ośrodki kuratorskie,

- policja,
- areszty śledcze,
- zakłady karne,
- całodobowe ośrodki terapii uzależnień od alkoholu,
- niestacjonarne ośrodki terapii uzależnień od alkoholu,
- placówki terapii uzależnień od środków narkotycznych,
- izba wytrzeźwień,
- schronisko dla bezdomnych,
- placówki wsparcia dziennego,
- placówki interwencyjne,
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze,
- schroniska dla nieletnich.

Zaliczenie praktyk zawodowych

Praktyka może być zaliczona wyłącznie, gdy:

- Student przedstawi dokument (Dziennik praktyk) potwierdzający zrealizowanie wszelkich celów i zadań praktyki zawodowej zgodnej z profilem kierunku Pedagogika i obraną ścieżką kształcenia (spełniającym kryteria Oceny Przydatności do Zawodu);
- Student przedstawi wypełniony przez Opiekuna praktyk zawodowych ze strony placówki dokument potwierdzający pozytywną Ocenę Przydatności do Zawodu.
- Zaliczenia praktyk dokonuje się zgodnie z Regulaminem praktyk (ogólnym i szczegółowym) w Instytucie Pedagogiki dla kierunku Pedagogika.

Warunki zaliczenia praktyk zawodowych

Zadania podejmowane przez studenta w trakcie praktyk muszą być szczegółowo udokumentowane i poświadczone przez upoważnioną osobę zatrudnioną w miejscu praktyk. Warunki zaliczenia ustala Opiekun praktyk ze strony Uczelni na podstawie regulaminu praktyk.

Warunkiem zaliczenia praktyk pedagogicznych jest:

- zrealizowanie wymiaru godzin praktyk przewidzianych w Regulaminie Praktyk,
- uzyskanie pozytywnej oceny przez studenta wystawionej przez Opiekuna praktyk z ramienia placówki, wyrażonej stopniem w ocenie przydatności do zawodu i w ocenie stopnia zrealizowanych efektów uczenia się,
- prowadzenie w ramach praktyk niezbędnej dokumentacji obowiązującej studenta (dziennik praktyk - dodatkowo w wersji elektronicznej dla opiekuna praktyki z ramienia Uczelni w celu archiwizacji).

- Niezaliczenie praktyki w roku studiów, do którego została przypisana, jest równoznaczne z niezaliczeniem danego semestru studiów.
- Podstawą zaliczenia praktyki przez Opiekuna praktyki z ramienia Uczelni jest przedstawiony przez studenta dziennik praktyk z wpisami świadczącymi o pozytywnym ukończeniu praktyki (każda strona dziennika powinna zostać opatrzona podpisem Opiekuna praktyki z ramienia placówki; sprawozdanie z odbytej praktyki w formie prezentacji multimedialnej zapisanej na płycie CD, pozytywna ocena przydatności do zawodu wystawiona przez placówkę, w której student realizował praktykę – podpisana przez dyrektora placówki jak i nauczyciela (opiekuna) oraz informacja zwrotna o zrealizowanych efektach kształcenia.
- Za pozytywne ukończenie praktyki student otrzymuje określoną harmonogramem studiów danej ścieżki kształcenia liczbę punktów ECTS.
- Liczba godzin odbytych praktyk wlicza się do liczby godzin wymaganej do ukończenia studiów.
- Zaliczenia praktyki w karcie studenta dokonuje powołany Opiekun praktyki z ramienia Uczelni.
- Rozliczenie praktyki powinno nastąpić w terminie 14 dni od momentu jej ukończenia.

Forma zaliczenia

Poświadczenie, wpis do karty egzaminacyjnej, odpowiednia informacja w suplemencie dyplomu.

Opiekun praktyk zawodowych ze strony Uczelni

Opiekuna praktyk zawodowych ze strony Akademii Pomorskiej w Słupsku powołuje Dyrektor Instytutu Pedagogiki Akademii Pomorskiej w Słupsku. Opiekun praktyk jest odpowiedzialny za nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk zawodowych.

Zadania Opiekuna praktyk z ramienia Uczelni:

- współpraca z placówkami, w których studenci odbywają praktykę,
- wizytowanie/obserwacja zajęć odbywanych przez studentów w ramach praktyki,
- monitorowanie przebiegu praktyk (nie mniej niż 8 godzin dydaktycznych na każdym etapie praktyki – poświadczonych protokołem hospitacji), rozwiązywanie bieżących problemów,
- przygotowanie studentów do praktyki:
 - zapoznanie z prawami i obowiązkami związanymi z praktykami,
 - zapoznanie studentów z regulaminem, programem/harmonogramem praktyki,

- zebranie pisemnych oświadczeń od studentów potwierdzających zapoznanie się z Regulaminem Praktyk i Regulaminem Szczegółowym
- przedstawienie warunków zaliczenia praktyki,
- poinformowanie studentów w jakich placówkach mogą odbywać praktykę,
- poinformowanie studentów o konieczności ubezpieczenia się na czas praktyki (OC i NNW), student nazwę towarzystwa ubezpieczeniowego i numer polisy podaje Opiekunowi w momencie wyboru placówki, w której będzie odbywana praktyka,
- zorganizowanie zebrania ze studentami. Każde spotkanie musi być udokumentowane listą obecności z podpisami studentów,
- sporządzenie imiennego wykazu studentów z dokładnym adresem zamieszkania, pełną nazwą i adresem placówki, w której będzie student odbywał praktykę, numerem polisy ubezpieczeniowej, własnoręcznym podpisem studenta i przekazanie pełnej listy do Biura ds. Kształcenia i Studentów,
- na podstawie powyższego wykazu, wystawiane są skierowania na praktykę oraz porozumienie o współpracy na czas trwania praktyki z daną placówką, (jeżeli takiego porozumienia jeszcze nie ma Uczelnia podpisanego) Opiekun praktyk zobowiązany jest dostarczyć studentom wyżej wymienione skierowania i porozumienia,
- Opiekun dokonuje zaliczenia praktyki na podstawie: sprawdzenia całej dokumentacji studenta (dziennika praktyk sporządzonego przez studenta w formie papierowej i elektronicznej – płyta CD wraz z oceną przydatności do zawodu) -
- Opiekun akademicki przy zaliczeniu praktyki może również uwzględnić wyniki obserwacji/hospitacji i rozmów z Opiekunem z ramienia placówki. Wystawienia oceny i zaliczenia praktyk Opiekun dokonuje w kartach okresowych osiągnięć studenta.
- Opiekun ma obowiązek złożyć Instytutowemu Koordynatorowi ds. Praktyk i Staży sprawozdanie z realizacji efektów uczenia się.
- Opiekun ma obowiązek złożyć do Biura ds. Kształcenia sprawozdanie, zatwierdzone przez Instytutowego Koordynatora ds. Praktyk i Staży.

Zadania placówki (dyrektora i opiekuna praktyki), w której odbywają się praktyki:

Dyrektor placówki czuwa nad prawidłową realizacją praktyki:

- przed rozpoczęciem praktyki organizuje niezbędne szkolenia dla studentów,
- przydziela opiekuna praktyki,
- po zakończeniu zatwierdza dziennik praktyk przygotowany przez studenta i ocenę przydatności do zawodu przygotowaną przez opiekuna,

- umożliwia opiekunowi wykonywanie dodatkowych zajęć/czynności związanych z opieką nad praktykantem,
- przekazuje uczelni uwagi, sugestie dotyczące poprawy jakości odbywanych praktyk.

Opiekun praktyki z ramienia placówki:

- ustala harmonogram praktyki,
- ułatwia studentowi zapoznanie się z wszelką dokumentacją obowiązującą w danej placówce,
- ułatwia nawiązanie kontaktów z innymi pracownikami,
- stopniowo wprowadza praktykanta we wszelkie obowiązki związane z pracą w placówce,
- udziela merytorycznych i metodycznych rad i wskazówek,
- prowadzi indywidualne konsultacje z praktykantem, pomaga w rozwiązaniu problemów pojawiających się w trakcie odbywania praktyki,
- obserwuje i koordynuje pracę studenta w trakcie praktyki,
- czuwa nad właściwym przebiegiem praktyki,
- na zakończenie praktyk rozmawia ze studentem o jego mocnych stronach, które zauważył i wskazuje możliwości rozwinięcia obszarów słabszych,
- potwierdza w dzienniku praktyk rozpisane zadania,
- przygotowuje ocenę opisową (ocena przydatności do zawodu oraz wystawia ocenę za praktykę, z którą zapoznaje studenta uzasadniając ją,
 - przygotowanie oceny zrealizowanych przez studenta efektów uczenia się,
- przekazuje Dyrektorowi Placówki refleksje i spostrzeżenia dot. obserwacji praktykanta podczas odbywania praktyki.

Zadania studenta-praktykanta:

- Student jest zobowiązany do realizacji praktyki zawodowej w pełnym wymiarze godzin przewidzianym w planie studiów.
- Student jest zobowiązany do przestrzegania ustalonego porządku i dyscypliny pracy oraz zasad BHP i ochrony przeciwpożarowej, jak również zasad zachowania tajemnicy służbowej i państwowej oraz ochrony poufności danych.
- Przed podjęciem samodzielnych zadań praktykant powinien dobrze poznać strukturę placówki, obowiązujące w niej procedury oraz zakres swoich obowiązków.
- Praktykanta obowiązuje prowadzenie różnych działań (zgodnych z rodzajem praktyki), jakie wynikają z normalnego rytmu pracy w placówce.
- Praktykant prowadzi Dziennik praktyk, tj. zeszyt, zawierający opis przebiegu każdego dnia

praktyki (ze szczególnym uwzględnieniem działań obserwowanych i realizowanych samodzielnie).

- W Dzienniku praktyk odnotowuje się datę zajęć, czas wykonanych zadań, rodzaj zajęć, treść i przebieg działań, uwagi studenta i podpis Opiekuna praktyk ze strony placówki w miejscu realizowanej praktyki.
- Obok Dziennika praktyk, dokumentacja praktyki powinna zawierać Ocenę Przydatności do Zawodu. Ocena Przydatności do Zawodu jest ankietą dotyczącą przebiegu praktyki, którą wypełnia Opiekun praktyk ze strony placówki w miejscu realizowanej przez studenta praktyki zawodowej. Ankieta jest narzędziem pozwalającym na weryfikację osiągniętych przez studenta efektów uczenia się procesu, jego efektywności oraz rozpoznanie potrzeb lokalnego rynku w zakresie przygotowania zawodowego absolwentów.
- Po zakończeniu praktyki student zgłasza się z dokumentacją praktyki do Opiekuna praktyki ze strony Uczelni, który dokonuje odpowiedniego wpisu i zaliczenie praktyk.